

Reactie Ekwadraat Inframarginale Elektriciteitsheffing

15 februari 2023

Inleiding

Ekwadraat heeft kennis genomen van de internetconsultatie, gepubliceerd op 27 januari 2023 door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat in samenwerking met het Ministerie van Financiën. De voorgestelde regeling is een gevolg van de EU Verordening 2022/1854 van de Raad van 6 oktober 2022 en betreft een noodinterventie in verband met de (destijds) hoge energieprijzen, onder andere veroorzaakt door de oorlog van Rusland tegen Oekraïne. In de verordening beredeneert de Raad dat elektriciteitsproducenten *voortdurend* hoge inkomsten hebben geboekt terwijl consumenten blootgesteld worden aan zeer hoge prijzen.

In het voorstel om de EU verordening in Nederland toe te passen beoogt Nederland alle elektriciteitsproductie-installaties met een opgesteld vermogen groter dan 1 MW onder de prijs-cap te laten vallen. Hierbij wordt 90% van de 'overwinsten' boven de betreffende vrijgestelde bedragen belast. Ekwadraat is gespecialiseerd in duurzame projecten en adviseert veel ondernemers van verschillende energiebronnen in de exploitatiefase. Vanuit haar ervaring constateert Ekwadraat dat de huidige plannen tot zeer nadelige effecten kunnen leiden voor biovergistinginstallaties met een WKK.

Biovergisting in Nederland

Biovergistinginstallaties verwerken organische reststoffen om hier uiteindelijk biogas mee te maken. Tijdens het vergistingsproces worden organische materialen afgebroken door micro-organismen in een afgesloten omgeving, waardoor biogas (een mengsel van methaan en koolstofdioxide) wordt geproduceerd. De vergistingsinstallaties zijn ontworpen om een stabiele omgeving te creëren waarin de micro-organismen kunnen gedijen en organisch materiaal kunnen afbreken. Het biogas dat tijdens het vergistingsproces wordt geproduceerd, kan worden opgevangen en op verschillende manieren worden gebruikt.

Het geproduceerde biogas kan op grofweg drie manieren worden ingezet:

- In een Warmtekrachtkoppeling (WKK) waarbij duurzame elektriciteit en warmte geproduceerd worden. De warmte wordt veelal nuttig ingezet voor het drogingsproces of in enkele gevallen aan een warmtenet geleerd. De stroom wordt, na eigen verbruik, aan het elektriciteitsnet geleverd;
- Biogas opwaarderen tot aardgaskwaliteit, bekend als groen gas. Middels een opwaardeertechniek, bijvoorbeeld membraamtechnologie, wordt het biogas opgewaardeerd tot aardgaskwaliteit wat wij in het Nederlandse aargasnet gebruiken. In de praktijk wordt het geproduceerde groen gas zowel op het regionale net (4 of 8 bar van rnb) als op het transportnet (40 bar van de Gasunie) ingevoerd.
- Biogas inzetten in een ketel om warmte te produceren. Dit gebeurt ofwel op de productielocatie zelf of door een gasleiding te leggen naar een afnemer waar het biogas wordt verbrand.

Alle drie toepassingen van biogas hebben hun eigen verwaardingsystematiek, maar concurreren om dezelfde biomassaströmen voor het voeden van de biovergistingsinstallatie. In het voorstel valt alleen de route waarin het biogas wordt ingezet in een WKK onder de voorgestelde cap in Nederland.

De inkomsten uit groen gas (biomethaan) en/of warmte worden uitgesloten van de inframarginale heffing. Dit zorgt voor een oneerlijk speelveld aangaande de inkoop van biomassaströmen. De opbrengsten van gas en elektriciteit zijn in grote mate met elkaar verweven door de prijssystematiek op de elektriciteitsmarkt. In de merit order is - en blijft op de korte termijn – gas vaak prijsbepalend voor elektriciteit. De opbrengsten van deze verschillende routes zijn daarom vergelijkbaar voor het energetische aspect. Daarbovenop krijgen producenten een groenwaarde uitgekeerd voor de productie van de betreffende Megawattuur stroom of gas.

Ekwadraat krijgt met grote regelmaat de vraag van ondernemers *waarom* WKK's gevoed door biogas worden benadeeld doordat zij wél onder de cap vallen, terwijl de andere biogastoepassingen niet gecapt worden.

Door WKK's als enige wél onder de prijs cap te laten vallen, wordt voorbij gegaan aan een eerlijk speelveld voor de ondernemers. Ekwadraat kent ondernemers die de prijs voor levering in 2023 hebben vastgezet tegen een prijs boven het huidige prijsplafond en daarmee ook hun biomassa vooruit hebben ingekocht. Verhalen van verkoop stroom voor 400 euro/MWh met gelijktijdige inkoop van biomassa voor 300-350 euro/MWh zijn ons niet onbekend.

Termijncontracten stroom biogas-WKK

Het is gebruikelijk in de biogassector om de stroom die met WKK's wordt geproduceerd, vooruit te verkopen. Dit heeft er de afgelopen twee jaar voor gezorgd dat dit financieel economisch niet de meest optimale keuze is geweest, doordat de prijzen voor elektriciteit alsmaar verder zijn gestegen, tot hoogtes die voorheen onmogelijk werden geacht. Als gevolg van deze ondernemerskeuzes heeft het absolute merendeel van de producenten met een WKK in zowel 2021 als in 2022 een zeer bescheiden inkomstenbron gehad, waarbij in de regel aanzienlijke verliezen zijn geleden. Dit is meermaals aangekaart bij zowel RVO als EZK, waarbij de reactie steevast is geweest dat dit onderdeel van het ondernemersrisico is. Ondanks dat de hele sector deze keuzes heeft gemaakt, is het uitlegbaar dat dit inderdaad wordt geclassificeerd als ondernemersrisico.

Voor de ondernemers voelt het daarom extra wrang, dat zij de mogelijkheid hebben gehad – en veelal hebben genomen – om deze verliezen uit het verleden weer terug te verdienen door juist de kansen te gebruiken die afgelopen jaar voorbij zijn gekomen. De ondernemers hebben gebruik gemaakt van de situatie door een deel van de stroom wederom vast te zetten, ditmaal wél op de hoge prijsniveau's, waarmee zij én biomassa vooruit konden inkopen én de verliezen uit het verleden konden goedmaken. Het gebruik maken van die hoge prijs wordt door de producenten óók gezien als ondernemerschap.

Door biogas-WKK's bloot te stellen aan de inframarginale heffing op elektriciteit heerst sterk het gevoel er sprake is van een onbetrouwbare overheid, die tijdens het spel de regels aanpast. Door achteraf geconfronteerd

te worden met de inframarginale heffing, kunnen de biogas-WKK producenten geen stroom meer vooruit in- of verkopen, aangezien zij het risico lopen dat de overheid wederom een heffing zal optuigen.

Voorgesteld prijsplafond 240 euro/MWh

De voorgestelde uitzondering voor biogas-WKK's met een plafond van 240 EU/MWh biedt meer mogelijkheden dan het eerder voorgestelde plafond van 180 EU/MWh. Het grote probleem in de vergistingssector zijn echter de stijgende biomassakosten. Zoals hiervoor toegelicht ondervinden de biogas-WKK's sterke hinder van de concurrentie met biogasproducenten die groen gas produceren. Zij concurreren om dezelfde grondstoffen, terwijl de groen gas producenten aanzienlijk betere inkomsten hebben. Zij worden én niet gecapt door de overheid én zij krijgen een zeer royale vergoeding voor de groenwaarde van het gas. De groenwaarde voor groene stroom uit WKK's met biogas is aanzienlijk lager. Dit is een logisch gevolg van schaarste, de groene moleculen zijn aanzienlijk schaarser dan groene elektronen. Dit biedt een goede prikkel voor huidig biogas-WKK producenten om de overstap naar productie van groen gas te maken. Deze overstap vergt echter significante investeringen. Door wederom een moeilijk jaar tegemoet te gaan, geeft dit de huidige biogas-WKK producenten minder mogelijkheden om de overstap naar groen gas ook daadwerkelijk te realiseren.

Conclusie

Het voelt wrang dat de biogas-WKK ondernemers geconfronteerd worden met de cap op hun inkomsten, terwijl collega's met wie zij concurreren voor de inkoop van de biomassa hiervoor zijn uitgezonderd. De zwaardere jaren 2021 en 2022, als gevolg van eerdere keuzes om de prijs vooruit te verkopen, werd door een aanzienlijk deel teniet gedaan door óók gedurende 2022 met hoge prijzen voor leveringsjaar 2023 de prijs vooruit te verkopen. Door op een later moment geconfronteerd te worden met de inframarginale heffing, ontstaat er voor de biogas-WKK producent een gevoel van onrecht. Ekwadraat pleit ervoor om de heffing voor alle biogasproducenten niet te laten gelden, zodat het een eerlijk speelveld blijft.

Bij het wél handhaven van de inframarginale heffing voor elektriciteit gemaakt door een WKK op biogas, dan pleit Ekwadraat ervoor om de cap van 240 EU/MWh te verhogen naar vergelijkbare niveau's als België en Duitsland. Hiermee kan voorkomen worden dat de biomassa die nog wel te krijgen zijn voor biogas WKK producenten weglekt naar België of Duitsland.

Met vriendelijke groet,

Mark Maljaars